DE
OSSIUM LUXURIATIONE

DISSERTATIO INAUGURALIS

QUAM

GRATIOSAE FACULTATIS MEDICAE AUCTORITATE ET CONSENSU

IN UNIVERSITATE LITERARUM BEROLINENSI

UT SUMMI SIBI

IN MEDICINA ET CHIRURGIA HONORES RITE CONCEDANTUR

DIE XXII M. IULII A. MDCCCXX.

H. L. Q. S.

PUBLICE DEFENDET

AUCTOR

S. GUSTAVUS HENNERICUS BAIL

SILESIUS

OPPONENTIBUS

ROTHE, M. DR.
SCHNEIDER, M. DD.
BOEHME, M. DD.

ACCEDIT TABULA LITHOGRAPHICA.

FORMIS BRVESCHCKIANIS.

VIRO

ILLUSTRISSIMO ERUDITISSIMO

C. MERKEL

REGI BORUSSORUM IN IUDICIO SUPREMO, NEC NON IN COLLEGIO ORBORUM TUENDORUM CAUSA INSTITUTO A CONSILIIS.

HASCE LITERARUM PRIMITIAS

VENERATIONE DUCTUS

DEDICAT ET OFFERT,

AUCTOR

Praefatio.

Invitus tantum, antiquo autem mori obnoxius, ut summi in medicina honores in me conferantur, dissertationis conscribendae officium subeo. Omni enim experientia destituto, artis rudimentis per triennium tantum imbuto, tale opus difficillimum sit, necesse est, quum vel experientissimi omnium, se erroribus haud evitandis vexari, ingenue fateantur. Quae autem me cogit necessitas, virorumque eruditissimorum, omnia erroribus scatere, confessio, ut indulgenti animo me diiudicent omnes, quibuscunque haec mea dissertatio in manus inciderit, efficiet. Sed vituperatione forsan multi me dignum censeant, quod ex ampla medicina, quamvis persuasum mihi habeam vires mihi defuturas esse, difficillimum quidquam tractatu perscrutandi, consilium ceperim. Non vero aliorum edocendorum causa hunc libellum edidi, sed ut hac occasione oblata utar, qua mihi accuratiorem cognitionem de ossium morbis dynamicis, quae mihi iam ab eo inde tempore, quo artem medicam exercere incepi, cordi fuit, pararem. Accedebat ut Vir Ill. Rudolphi morbi historiam, dissertationi huic adiectam, benevolo animo mecum communicaret.

Introductio.

Quoad structuram vimque vitalem iis insitam, ossa a ceteris organismi animalis partibus multum differunt. Tela cellulosa sicut omnibus organis, ossibus quoque fundamento est. Sed eius cellulae non massa molli, organica, dura potius et anorganica impletae sunt, a) terra enim ossea, quae iis peculiarem duritiem impertitur. Quum autem in illis partes anorganicae, organicis intime admixtae sint, inferiorem etiam organisationis gradum occupant, quod iam ex eorum faciliore regeneratione, minoreque sensibilitate, statu corporis sano haud quaquam percipienda, apparet, quam ob rem multi etiam omnem vim vitalem iis denegarunt. Sed quanquam non tanta vi vitali gaudent, omni tamen non sunt destituta et etiamsi nervi ad eorum substantiam, demissi hucusque nondum detecti sint, ii saltem, qui vasa ea perreptantia stipantur, iis tribui debent, etiamque evidenti exemplo nobis est ossium inflammatio.

Variis, sicuti aliae partes, morbis ossa affligi possunt, qui non raro medicum summis curis angunt, quum de eorum natura, causis, medendique methodo, magna adhuc inscitia existat, neque haec artis medicae pars, tanta assiduitate tractata sit, quanta quidem digna est. Rebus nocivis ossa quidem minus patent, quam aliae organismi partes, verum simulac corripiuntur morbis eo atrociores esse solent, quo inferiorem organisationis gradum obtinent, ita ut summo tantum artis impendio auxilianteque vi medicatrice impediri possit, quominus tota machina corruat. In universum ossa eadem labe depasci possunt, qua partes molles, nam dolores, inflammationes, ulcera, necrosin, intumescentias, excrescentiasque observamus. Terra vero ossea haud exiguas in multis ossium morbis partes agit, nonnulli enim in eius detractione, puta osteosarcosis, osteomalacia, rhachitis versantur, in aliis autem mirum in modum quantitas eius augetur eosque morbos, qui hoc vitio inprimis nituntur, hoc opusculo pertractare nobis in animum induximus.

---

a) Voce anorganica improprie usi sumus, nam probe scimus, nullam organismi partem, nexu cum illo adhuc existente, anorganicam esse posse.

Caput primum.

§. 1.

De ossium luxuriatione in genere.

Priusquam vero aliquid de natura huius morborum generis dicamus, singulasque species huic adscriptas recenseamus, arctioribus limitibus nos circumdemus, definitionemque ex nostra sententia proferamus, necesse est.

Ossium luxuriatio tum demum oritur, si materia ossea maiore quantitate a vasibus secernentibus deponitur, quam a resorbentibus excipi potest, et organismi vi productiva structuram ossium organisationi haud dissimilem acquirit, ita ut ossa limites iustas formae suae excedant, cuius anomaliae naturam paulo post explicabimur. Sedes huius morbi os ipsum est, aut periosteum, membrana ossium propria. Omnem igitur ossium anomalam genesin, ut membranarum, arteriarum aliarumque partium mollium ossificationem excludimus. Omni iure ossium excrecentias, quae e periosteo externo oriuntur, huic morborum generi accensemus, quanquam anomalam ossium genesin in aliis membranis ortam repudiamus, nam periosteum externum internumque ab ossis notione non possunt dirimi. Luxuriatio harum partium morbus ossium proprius est, in aliis enim partibus huiusmodi non observatur. Pseudomembranarum quidem videmus ortum, sed structura valde sunt diversae, neque una membrana ex altera nascitur. In ulceribus vulneribusque granulationis luxuriationes quidem videmus, haec autem producta valde a cute carneque musculari discrepant, nihil aliud quam tela mucosa vasibus perrepta, omni cutis musculique proprietate destituta est, quod iam cicatrix ipsa evidenti modo demonstrat, insuper musculos non regenerari, extra omnem dubitationem positum est, de ossibus autem contrarium. Ossa vulnerata callo reuniuntur, structura, nisi maiorem vulgo densitatem exceperis, ossi aequali, sed nullae ossis partes constituentes desiderantur idemque observamus in callo luxuriante. Nervi dissecti reuniuntur quidem secundum Cl. Mayeri experimenta

substantia haud dubie nervosa, sed de eorum luxuriatione non memini me unquam aliquid audivisse aut legisse et si interdum plures nervi solito inveniebantur, aut crassiores, b) id tantum primae formationis vitium erat, et neuroscirrhi iudurationes degenerationesque neurilematis sunt. Tendinum intumescentiae et corruptiones, nullae autem luxuriationes abservatae sunt. Vasa saepissime videmus oriri, sed ibi tantum, ubi aliae partes, v. g. lympha plastica, deponuntur, sed nunquam e vase maiore minorum convoluta, nec alia substantia intermixta prodiisse, repertum est. In ossium luxuriatione res aliter se habet; excrescentiae quoad intimam fabricam omnino cum ossis structura conveniunt, nam vel minimae particulae os aequant, est enim tela mucosa s. cellulosa, terra ossea impleta et structuram cellulosam vel oculis inermibus conspicere possumus c). Simillimus huic ossium luxuriationi morbus substantiae corneae est, ad quam etiam epidermidem numeramus, huius enim videmus largissimam regenerationem in affectione quadam morbosa, quae se sempiterna desquamatione manifestat, et clavi nihil aliud nobis esse videntur, quam substantiae corneae accumulatio. Sed epidermis et ossa eundem fere organisationis gradum occupant.

Hancce ossium luxuriationem magno morborum generi pseudoproductionum, ossium vero in aliis partibus anomalam genesin, pseudoorganisationibus adnumerare ausim, nam vita quasi centrali, ad peripheriam vergente praedita est, nutrimentum e toto corpore consumit et e centro ad peripheriam excrescit.

Luxuriationes modo totum os occupant, ita ut in omni peripheria intumescat, modo singulas ossis partes, ita ut aliae immunes sint, quae species nomine periostoseos nota est. Placet enim nobis periostosin ossis intumescentiam partialem in omni peripheria, totiusque autem ossis intumescentiam, quae vulgo digitorum phalanges, ossa metacarpi et metatarsi et ossa carpi obtinet, hyperostosin nuncupare. Luxuriationem unum tantum latus occupantem exostoseos nomine insignimus.

Sed illud non unicum est discrimen, nonnullae enim ossium excrescentiae ex interna compagine ossis originem ducunt, nonnullae ex exteriore, aliae e periosteo solo, aliae simul e periosteo et ossis parte exteriore. Denique multum adhuc interest inter structuram internamque compagem, quum vel densiores, durioresque, vel molliores, vel spongiosae, vel alia materia gelatinosa vel adiposa intermixta ossium particulis, appareant ossium excrescentiae.

Divisio ossium tumorum varia est, multi enim auctorum eos in benignos et malignos divisere et prioribus illos, qui nunquam in suppurationem et cariem transeunt, posterioribus vero

---

b) Vide Voigtel Handbuch d. patholog. Anatomie. Halle 1804 - 5. T. I. pag. 660.

c) V. Morbi historiam adiectam praeparatorum descriptionem.

qui semper cariem adducunt, adscripsere. Haec autem divisio fortuitis tantum rebus nititur, nam vel benignissima ossis intumescentia, causa externa accedente, in suppurationem abire potest. Firmiore iam adminiculo e structura desumta divisio nititur, optima autem certo esset, secundum nostram sententiam, quae non solum exitum et structuram, causas vero ossium tumorum complecteretur, a quibus exitus et structura pendent, cuius rei etiam periculum faciemus, dummodo de singulis speciebus causisque egerimus.

Caput secundum.

De singulis luxuriationis speciebus in specie.

§. 2.

De Exostosi

Exostosis est ossium luxuriatio, quae unam tantum ossis partem obtinet, ceteris intactis et illaesis, sed structura at forma differt, ita ut etiam hic nonnullas species discernere possimus.

Prima harum est nomine Gummi nota. Tumor initio parvus, mollis, plerumque in ossibus latis cylindricisque, quae tenuiter partibus mollibus obtecta sunt, inter periosteum et os locum obtinens, doloribus modo maioribus modo minoribus oritur, digiti impressi vestigium aliquamdiu retinens, ita ut cum periostei oedemate commutari possit, sensim increscit et tensior fit. Mirentur forsan nonnulli me gummata ad exostoses numerare, quum vulgo tantum lympham spissiorem massamque gelatinosam cartilagineamque contineant. In illis autem, quae diutius exstiterunt, ossium frustula, parvas excrescentias in osse et periosteo invenimus, ita ut tandem in secundam speciem, quam nomine tophi insignimus, transeant.

Tophus est ossium tumor, qui ex sententia auctorum elevatione superiorum lammellarum ossis oritur, inter quas humor quidam acris intercedit: sed non solum humores, verum etiam terra ossea deponitur, unde durities et tensio maior, dolores etiam aucti et praeprimis in ortu. Ab nodo vix differt, nisi quod nodus articula vulgo, tophus vero eadem loca quae gummi occupat. Ambo modo molliorem, spongiosam, modo duriorem eburneam structuram ostendunt. Reliqua species est vera exostosis, haec est excrescentia ossis in altera alterave parte, maiorem modo, modo minorem locum obtinens, modo latiori basi ossi insidens, modo petiolata apparens. d) Si internam struc-

turam spectaveris ab ossium regulari haud abhorret, nam tela ossea est cellulosa, materia ossea impraegnata, tantum duritie secundum locum, quem obtinet, diversa, ita ut durior in ossibus longis, eorumque corporibus, mollior in eorum finibus spongiosis, ob maiorem in iis vasorum numerum appareat. Nonnunquam eas in interioribus partibus adhuc absconditas reperimus, ita ut in ossibus dissectis pars durior, densioris fabricae, coloris albidioris, limitibus circumscriptis insignis sit. Interdum externe limmites excedunt, interdum interne et in cavum medullare prominent (enostosis) e.) Exempla vero exstant exostosium, quae densioribus laminis circumdatae erant, quae cellulas maiores mollioribus contentis oppletas, telae mucosae haud absimilibus, continebant, hae sunt vulgo illae, quae ex inflammatione prodierant, internas lamellas corripiente.

Alia est varietas huius speciei, quam exostosin duram κατ' ἐξοχὴν vocamus, quae duritie cum periostosi convenit, attamen unum tantum latus obtegit, quum vero in periostosi ambitus totius partis affectae tumescat. Haec enim est, quae vulgo forma globosa, ovata, ut tuber tantum in osse animadvertitur, dissecta densiorem structuram, cellulas coarctatas, magna terrae osseae quantitate impletas et exinde colorem albidiorem monstrat. Huic vero fere aequalis, nisi haud adeo firmam compagen et asperiorem superficiem exceperis, est exostosis illa, quae calli luxuriatione ossa fracta reunientis oritur.

§. 3.

De Osteosteatomate.

Haec ossium metamorphosis omnium fere rarissima, quam ob rem de eius natura medendique methodo, non solum magna dissensio, verum etiam inscitia existit. A caeteris morbis admodum discrepat, attamen signa eius diagnostica valde incerta sunt, quia in partibus exterioribus cum steatomate, in articulis cum fungo articulorum et ob dolores praecedentes, rheumaticis similes, cum ossis intumescentia a causa rheumatica commutari, in cavis autem corporis nullis signis pathognomonicis dignosci potest. Initio parvus, durus, haud valde dolorificus, magis minusve, vulgo autem sensim sensimque increscens tumor apparet, qui dum augetur maioribus doloribus, non osteocopis, (id est, nocte calore lecti auctis, per diem intermittentibus) aegrum excruciat, pedetentim mitescentibus, iterum autem ingravescentibus, si tumoris magnitudo partes tegentes valde intendit. Cutis non nisi in maioribus illaesa, aut sub finem pseudoerysipelate accedente, venis tantum varicosis perrepta, infra quam tumor tensus, in parte hac fluctuans et mollior, in altera durior, animad-

---

d) V. Voigtel l. c. p. 151.

e) V. Clossius über d. Krankh. d. Knochen. Tübing. 1798. pag. 111.

vertitur, qui denique malo non suppresso aut coarctato, pustulis in superficie ortis, rumpitur, ichorisque magnam copiam effundit, in dies auctam, macieque corpus conficit.

In ossibus cartilaginibus ligamentosis coniunctis, puta vertebris et in spongiosis apophysibus, in fracturis (g.) in articulis, in diversis partibus simul, in cavis corporis humani observatur.

Est ille tumor ut osteosarcosis et rhachitis sine omni fere inflammatione (h) et asthenia in hac productivae vis excessu praevalet, sedes eius ex nonnullorum sententia periosteum solum (i) ex aliorum autem periosteum et superficies externa ossis est, cuius etiam sententiae asseclae sumus, quum vel in praeparatis emortuorum excrescentias osseas ex osse oriri, ipsi viderimus, (k) vel in puella et viro osteosteatomate maxillae inferioris laborantibus os ipsum a luxuriatione correptum sentierimus. Destructio interdum vel intimam ossis compagem arripit, ita ut penitus destruatur. Tumor non semper periosteo cinctus, verum etiam propria membrana investitus, interdum etiam tantum a tela cellulosa densiore obtectus est. Dissectus, ut assolet, multa dissepimenta membranacea oscescentia, continent, quorum cellulas massa tenaci, pulpiformi, lymphatica, gelatinosa cartilaginibus et ossibus parvis impletas reperimus. Num plura stadia certa in hoc morbo observari possint, nolim contendere, ab initio enim tumor, nisi incrementum exceperis, haud valde mutatur, usque ad immensam denique magnitudinem auctus, vasa partium adiacentium compri[illegible]umque nutritionem impedit, ita ut omnino destruantur et ipse denique in suppurationem destructionemque transeat.

§. 4.

De spina ventosa.

Spina ventosa a multis auctoribus diversis morborum speciebus adnumeratur, revera etiam plures morbi in hoc coniuncti sunt. Igitur etiam Boyer (l) ad osteosarcosin, Le Dran (m)

---

f) Gruner.

g) Culmus dissertatio de osteosteatomate claviculae.

h) Augustin de spina ventosa. Halae 1797. pag. 46.

i) Boettcher Abhandlung. v. d. Krankh. d. Knochen Knorp.. u. Sehnen. Königsberg u. Leipzig 1793 3 Thle. pag. 46.

k) Rust Archiv 1. B. S. 60. seq.

l) Leçons sur les maladies des os Paris 1803.

m) Chirurg. Bemerkung. a. d. Frz. Nürnberg 1740. pag. 527.

et Bell (n) ad exostosin. Bernstein (o) ad cariem malignam, sicut M. A. Severinus (p) refert. Caries saepe ad spinam ventosam accedit, osteosarcosis autem nunquam cum illa coniuncta et plane diversa est. Carunculae enim, quas in spina ventosa animadvertimus, non osteosarcoses sunt, sed fundamenta spinarum, quae terra ossea deposita ossificantur; contrarium autem in osteosarcosi accidit, nam in hoc morbo omnis terra ossea sensim resorbetur et per vias excretorias, inprimis urinam excernitur, ossa mollescunt et in massam carni luxurianti valde similem mutantur. Nos autem omni iure spinam ventosam inter morbos cum ossium luxuriatione retulimus et hac re a rhachitide seiungimus, in qua ossium capitula intumescunt, verum non maiore terrae osseae depositae quantitate, sed cellulis lymphaticis humoribus impletis, qui nunquam terra ossea impraegnati sunt.

Spina ventosa gravitatis lassitudinisque sensu incipit, inflammatione autem interni periostei ingravescente, dolor vehemens accedit, totiusque artus imbecillitas, ita ut musculorum actione, eorum adminiculo labefactato, non amplius possit moveri aegrotique si aliquem motum facere velint artus affectum aliorum ope sustentent, signum certissimum ossis ab inflammatione correpti. Paulo post in omni plerumque peripheria intumescit, inflammationis irritamento novae particulae attrahuntur deponunturque, quae sensim ossificantur, ad ingentem magnitudinem haud raro progredientes (q)

Haec intumescentia et pseudoproductio ossium aliquamdiu procedit, donec denique caries accedit, quae internas et externas ossis affecti partes plane depascit ichorisque resorptione febrem lentam mortemque adducit. His verbis gradus tres mali adnuimus, quos auctores constituere, (r) primum ossis intumescentiae cum vel sine eius erosione conspicua secundum in quo iam lammellarum ab invicem retrocedentia et crispatio apparet, tertium ubi ossium destructio eius figurae in plane alienam mutatio, summum fastigium assecutae esse videntur. Gradus etiam hi cum stadiis quae Augustin (s) nomine incipientis, declarati, et inveterati insignia reddidit, congruunt.

Structura ossis a spina ventosa correpti diversa est pro partibus, quas morbus obtinet. Duriores ossium partes initio morbi formam conservare possunt, quum maiori vi humorum im-

---

n) B. Bell. Lehrbegriff der Wundarzneik. a. d. Engl. Leip. 1807. IV. 281.

o) Handbuch f. Wundärzte. Leip. 1820. w. pag. 90.

p) de Paedarthrocace in libro eius de recondita abscessuum natura Lugd. Batav. 1724. pag. 335.

q) V. Tabulam. III. et IV. dissert. Augustini.

r) Augst. l. c. pag. 27. §. 30.

s) l.c. pag. 22.

t) Voigtel. l. c. B. l. pag. 146.

pulsui resistant et modice tantum in omni ambitu intumescant. Haud raro vero terra ossea deposita omne cavum medullare implet et obturat, relictis interdum parvis interstitiis nigris destructisque. Haec luxuriationis species raro in suppurationem transire et tum demum secundarie, partibus mollibus iam destructis et ossa longa arripere dicitur. (t) Hic vero est casus, in quo diagnosis per tactum difficillima est, nam in alia specie, ubi structura cellulosa, foliacea (u) spinis osseis mixta etiam tangenti inaequalis est, haec plerumque ossa spongiosa, epiphyses capitulaque cylindricorum obsidet, et excrescentiae molliores et friabiliores sunt, — (v).

§. 5.

De Periostosi.

Haec luxuriationum species illa est, in qua non tam insignes destructiones conspiciuntur, sed ossis vulgo una tantum pars, caetera illaesa, in omni peripheria intumescit et haud raro volumen triplex et quod excedit adipiscitur, neque cellulae, ut ita dicam, inflantur, sed massaterrea dense implentur, phaenomenon quoddam sui generis, quod huc usque nondum in omnibus corporis ossibus observatum est, sicuti caeteri morbi, quorum mentionem fecimus. In ossibus durioris compaginis densiorisque structurae vulgo accidit v. g. in corpore ossis femoris et tibiae; Singulare quoddam huiusmodi videmus in volumine calvariae aucto. Ipsi mihi contigit, plura crania videre, in quibus calvariae incrementum pollicis magnitudinem multo excederet, et nuperrime in cadavere dissecto calvariam in nonnullis partibus incrassatam vidi, aliae autem in quibus hic status morbosus demum inciperet eo insignes, quod superficies non laevis sed papillis granulationi similibus obsita erat Diploë omnino fere disparet, ut eburneam densitatem tumor acquirat, quam mutationem etiam in ossibus longis animadvertimus. Aliam huius morbi speciem nonnulli adhuc proferunt, hanc enim in qua interna ossis pars magnis cellulis, lymphaticum humorem continentibus distenditur, nomine Hydrostei insignis, quae saepius in articulis genu et olecrani una cum hydrarthro invenitur w) sed potius ad rhachitidem hanc speciem referendam esse censeo, cum tantum sit ossis distentio non vero massa terrea addita.

---

u) foliaceam hanc structuram Augustin. l. c. pag. 26. et Voigtel l. c. pag. 149. nominat, nobis autem non foliacea sed cellulosa esse videtur.

v) Evidens huius rei exemplum est praeperatum in Museo anatomico Berolinensi ab eodem aegroto desumptum, de quo morbi historiam addidimus, in quo femoris caput inferius spina ventosa correptum, structuram mere cellulosam monstrat, sed omnis massa friabilis est.

§. 6.

De Hyperostosi.

Hyperostosin ut supra iam memoravimus totius ossis intumescentiam nuncupamus et a periostosi disiungimus. Hic morbus parva ossa tantum infestat, cum maiora cylindrica et lata ossa citius carie aut necrosi diruantur, quamquae in omni ambitu intumescere possint. Parva ossa omnia fere spongiosa sunt, ut ossa tarsi, carpi, metatarsi, metacarpi, digitorumque phalanges, igitur tumefacta non densae strictaeque sunt structurae, sed vulgo mollioris et spongiosae, in peripheria tantum lamina duriore compactaque cincta. Hyperostosis plerumque sine dolore in ossibus ipsis, nisi partes supraiacentes ob maiorem tensionem partium mollium, si valde increscunt tumores, doleant. Diagnosis facillima his ossibus non sub aliis partibus absconditis. In ingentem magnitudinem ossa interdum tume facta apparere possunt, ita ut primo intuitu alius morbi speciem prae se ferant, e. g. morbi sub nomine elephantiasis Arabum descripti ab. Alard. 1) Hendy. et Rollo 2) Huius morbi exemplum adferam, quod mihi contigit ut observarem, priusquam hanc dissertationem inprimi curarem.

C. Krueger XXVIII. annos natus, primo vitae anno a rhachitide correptus, per duodecim annos hoc malum pertulit. Paulo post morbum exortum, in phalange secunda digiti minimi tumor parvus animadvertebatur, qui aliquamdiu, pedetentim increscebat, modo etiam ceterae digiti phalanges et os metacarpi tumuerunt, neque in hoc loco solo morbus perstitit, sed digitum quartum eiusque os metacarpi arripuit et aegroto annum X agente, pomi magnitudinem adeptus erat tumor in digiti phalange prima. Chirurgus advocatus cauteriis potentialibus exulcerationem effecit, qua omnino fere tumor exesus nihil praeter vestigium, spinam parvam, reliquit. Postquam a rhachitide aeger liberatus erat, bona valetudine gavisus est usque ad annum XXII, quo febre acuta correptus, post XV autem dies consanuit. Anno praeterlapso tumores celerius quam antea increscebant et usque ad hanc extensionem ascendebant, qua illos Figura IV tabulae adiectae deliniari curavimus, quo tempore (die XXX Iunii anni MDCCCXX) clinicum chirurgicum universitatis literariae Berolinensis adiit, ibique auxilium petiit. Omnibus rite perpensis duce viro Ill. Graefe exarticulationem digiti quarti et quinti ex articulo ossium metacarpi cum osse carpi capitato institui. Dissecanti mihi tumorem haec occurrebant. Cutis tumoribus valdopere intensa, pallida, singulis tantum locis (i i i i i) venis varicosis perrepta. Musculi sub cute valde quanquam pressi rubro colore tincti,

---

1) Histoire de l'éléphantiasis des Arab. par. Alard. Paris 1806.

2) James Hendy u. Rollo über die Druesenkranheit in Barbados a. d. Engl. Frankf. a. M. 1788.

et praeprimis abductor digiti minimi magnitudine miranda adhuc, interossi et lumbricales paulo sueto minores erant. Tendines extensorum extenuati et intensi, ita ut apponeurotica membrana non exiguam tumoris partem tegerent, minus tendines flexorii mutati, sulcis propriis absconditi omnes, ita ut motus valuntarios digiti minimi tertiae phalangis (b) adhuc ciere posset aegrotus, Nervi normali modo decurrebant, nervus autem volaris digiti minimi, in tumoris phalangis primae sulco iclusus erat, et similes sulcos vasa (i i i i i) tumori impresserant. Cartilaginum structura non turbata fuit aeque ac ligamentorum. Hyperostoses tela cellulosa tenaci, periosteo tenui obtecti, in superficie magnum vasorum minorum mumerum continebant, nonnulla per canales in substantiam internam penetrabant, Singula parva loca colore albidiore insignia erant, neque scalpello immisso resistebant, ceterae superficiei partes durae et osseae erant. Ut in internam structuram inquirerem, primo intumescentiam phalangis primae serra in medio dissecui. Cortex osseus, valde tenuis, multis vasibus sanguiferis exstructus, includebat massam lymphaticogelatinosam, dissepimentis cartilagineis, cellulosis dissectam, in multis vero partibus ossificationes spongiosas, in quibus vasa sanguifera conspicua erant, quam ob rem haec loca etiam rubore differebant, ubi massa gelatinosa propius ad peripheriam accesserat, loca illa mollia et albida in superficie apparuerant. At cum cupidus essem num in ceteris partibus eadem existeret fabrica et praeparato tamen parcere vellem minorem parvam intumescentiam phalangis secundae digiti quarti dissecui et corticem eodem modo confabricatum, contentam massam mere gelatinosam, dissepimentis partitam paulo cetera massa durioribus, membranaceis inveni. Huic massae puncta nonnulla flavescentia, vasibus sanguiferis circumdata, duriorâ, cartilaginea fere, quae mihi incipientis ossificationis rudimenta esse videbantur, inspersa erant. Sic in hoc uno praeparato omnes ossium a conceptione usque ad veram ossificatioem metamorphoses uno momento conspici potuerunt. Valde hic doleo, me tempore urgente, meas observationes cum aliis comparare non potuisse, id saltem adicio, M. A. Severinum similes figuras, aere ductas, eddidisse, nulla autem anatomica descriptione adiecta. 1)

Caput III

§. 7.

De ossium luxuriationis genesi.

Diversas scriptorum de exostosium, tumorum ossium eorumque luxuriationis ortu sententias proferre et exponere, limites quibus nos in hac disertatione conscribenda cercumscripsimus

excederet, quas etiam in diversis de ossium morbis auctoribus reperimus (x) cum in animum nobis induxerimus nostram tantum de hac re sententiam literis commendare.

Terram osseam in corpore reproductam, aut nutrimentis receptam, valetudine bona existente in ossibus videmus deponi, quod nos observationes de cartilaginum, ossium rudimentorum, ossificatione docuere. Anomalam vero ossium genesin oriri animadvertimus, si haec terra ossea alias vias, haud cognitis legibus, intrat, aliisque in partibus deponitur. Integritas vero ossium duabus inprimis nititur viribus, resorptione enim et partium aptarum successione, quarum disharmonia diversi ossium morbi oriuntur (y). Aucta resorptione, partes ossa constituentes minuuntur, quo fit ut ipsa vulgo mollescant, morbus nomine osteomalaciae sat notus. Sic etiam vasa absorbentia rhachitidem procreare possunt (z) si eorum actio valde augetur, vel ossa in massam carni musculari valde similem degenerant (osteosarcosis.)

Resorptione minuta, vel insuper quantitate terrae osseae in corpore aucta, in ossibus ipsis suetis depositionis locis accumuletur necesse est. At vero huic accumulationi aliud quidquam adhuc subest, nempe inflammatio. Est enim inflammatio aucta vasorum, inprimis capillarium, actio cum incremento partis sanguinis plasticae, cuius rei observatio multiplex est testis. Hancce vero increscentem vasorum actionem etiam in ossium luxuriatione ortam videmus, nam in illa ossis parte, quae mechanice laesa est, natura mediccatrix labi perpessae intentione maiore mederi conatur, lympha plastica secernitur, vasa proxima proreptant, sic papillae prodeunt, quae terra ossea impraegnantur, osseas particulas formant, quae e partibus omnibus concrescunt, novae ex illis denuo surgunt et sic luxuriatio ad immensam usque magnitudinem progredi potest, nisi natura medente, aut viribus organismi reproductivis omnino exhaustis, aut arte coercetur. Hoc modo callus ossa fracta reuniens gignitur, quod iam Celsus dicit, qui has papillas carunculas nuncupat, sed eodem etiam modo ceterae excrescentiae prodeunt, nec non alio ossis intumescentiae, quas periostoseos nomine descripsimus, quanquam hic ob praevalentem maiorem terrae osseae copiam, papillas initio iam duriores reperimus. Rem autem in spina ventosa sic se habere etiam autopsia edocti sumus, contigit enim, ut occasio nobis praeberetur, in nosocomio caritatis Berolinensis, puerum duodecim annos natum observandi, cuius os femoris a spina ventosa correptum, carie succedente consumtum, exigua vi mechanica accidente, fractum est. Femur valde intumuerat, neque de fluctuatione dubium, incisione igitur facta, puris librae circiter tres effluxere, ossis fracti partis superioris finis inferior, musculo-

---

x) V. auctores citatos.

y) V Weidmann de ossium necrosi Francofurti ad Moenum. pag. 3. seq.

z) V. Heine de vasorum absorb. ad rachitidem procreandam potentia. Goetting. 1792. et Soemmering de morb. vasor absorb. Francf. 1795.

rum vi adeo propulsus est, ut nunc fere quatuor pollices promineat. Pars superior ossis videtur quidem cum acetabulo cohaerere, sed infra trochanterem maiorem intumescentiae non latent. Cum nutritio ossis nondum oppressa sit, vegetationis vestigia adhuc conspicua sunt, extrema qnidem ossis prominentis pars, iam necrosi correpta est, vulneri autem proxima adhnc viget et in hac natura restitutionem quoque conatnr, nam ex superficie papillae surgunt et certo in parte sub musculis latente carunculae, et molles, et ossificatae sunt, nam digito immisso, tuberositates partibus mollibus cinctae percipi possunt. Nemo amplius negabit, spinam ventosam ab inflammatione periostei interni prodire, etiamque in boc morbo qui ab Ill. Rust. nomine arthrocaces obsignatus est. In osteosteatomate inflammationis signa etiam accurate observantem non effugiunt, sicuti in caeteris ossium tumoribus, nam dolor, motus accelerati in systemate vasculoso, calor auctus, tumor ab exsudatione partis sanguinis plasticae, nihil aliud quam statum inflammatorium produnt, qui etiam in ossium vulneribus fracturisque, aeque ac in partibus mollibus, vi mechanica laesis, oritur. Inflammationem autem omnibus morbis cum luxuriatione coniunctis subesse nullum fere dubium est, quod etiam evidentius ad huc demonstraturi sumus, in capite de causis disponentibns et occasionalibus.

Caput IV.

§. 8
De causis disponentibus.

De causa huius morborum generis proxima praecedente paragrapho iam locuti sumus, sententiamque nostram exposuimus. De ullo vix morborum genere tam multa, tamque varia, quoad causas a scriptoribus dicta sunt, quam de hoc. Si vero plura scripta comparamus, omnes causas, omnibus speciebus promiscue ansam praebuisse reperimus, sed quum tam diversae sint et species et causae, certas cuique speciei causas subesse etiam suspicamur, quas accuratioribus observationibus a se invicem disiungere, haud inutile fore putamus.

In universum etiam horum morborum causas in disponentes et occasionales dividere possumus, nam dispositionem in nonnullis corporibus adesse experientia nos docuit, nam homines nonnullos levi causa occasionali agente; gravissimis ossium morbis affici notum est

Causae disponentes omnes sunt, quae totius organismi incitabilitatem adaugent, reproductionem non omnino debilitant et supprimunt, interdum vero inaequalem corporis nutritionem adducunt, indeque dispositio localis prodit. Aetas igitur infantilis huius modi morbis praeprimis ob-

noxia est, nam non solum in hac incitabilitas et reproductio praevalet, sed etiam violationibus corpus maxime expositum est, quam ob rem etiam in feminis maior est dispositio et omnibns quibus tenerior est corporis constitutio maiorque vulnerabilitas (a): Accedit ut eiusmodi homines facilius a morbis miasmaticis, exanthematibus, rhachitide, scrophulosi e. s. p. corripiantur, quae omnes dispositioni locum praebent eamque magnopere adaugent. Coeli rationem et vitae genus haud exiguas partes agere, observatio docuit: Scimus enim in Anglia, Belgia, Italiaque ossium morbos frequentiores esse. In educatione incuriae, rudis infantum a nutricibus tractatio et alimenta haud congrua iis porrecta, facile laesiones mechanicas adducere et processum perfectionis regularem organismi turbare possunt. Omnes causae igitur quae incitabilitatem irritabilitatemque in organismo accumulare possunt, diathesin etiam anomalae reproductionis in ossibus ponunt, inter has unam non omnino praetermittendam esse puto, quae a scriptoribus hucusque mihi non satis deprehensa esse videtur, praegravis enim unius organi intentio, ut ad hoc conservandum vires caeteris detrahantur, huius modi est cerebri praevalens actio, maiore animi intentione effecta, praeprimis autem systematis genitalis, quae excessu in venere et onania vitaque libidinosa, totum corpus debilitat atque irri abilitatis et sensibilitatis disharmoniam adducit, ita ut, si causae occasionales inimice irruunt, degeneratio in his etiam summum fastigium acquirat.

§. 8.

De causis occasionalibus.

Causae occasionales in dynamicas et mechanicas dividere possumus, machanicae vero solae saepius ossium luxuriationem adducunt, aut illi ansam praebent, diathesi quadam existente Praecipue inter causas mechanicas, contusiones, quae membranam medullarem inflammant, distentiones extensionesque artuum, inprimis in infantibus, singulorum artuum praegravis intentio, musculorum actio, versantur, (b) quanquam huic non multum tribuimus, et haud quaquam in eorum sententiam discedere possumus, qui processus, v. g. processum mastoideum, a musculis protrahi contendunt; tamen eorum actio aliquid conferre potest, ut os magnitudinis iustos limites excedat. Vulnera porro, quae periosteum penetrant, vel ossi ipsi infliguntur, fracturas ad causas redigere possumus. Vulnera periostei quae simul ossis superficiem laedunt, si perditum natura restituere vult neque periosteum eius vires cöercere potest (nam ex nonnullorum sententia periosteum non solum ossis nutritioni inservit, sed etiam ut cöercendo eius formam servet) fracturas et aneurysmata luxuriationem secum ducere posse, notum est.

---

a) Plura de hac re vide Rust. Arthrocacologie. Wien. 1817. pag. 22. §. 29

b) V. Van Hekeren Vermischte Beitraege zur Befoerderung d, Kenntnisse d. Knochenkrankheiten. Uebers. Breslau 1803. pag. 36.

Ad causas dynamicas ulcera, cuius rei iam Hippocrates est testis, praecipue inveterata, quae semper os afficiunt et incaute exsiccata pertinent. Febres accutae, anomalae ossa cylindrica praecipue afficere dicuntur. (c) Metastases exanthematum, tum accutorum, tum chronicorum, morbillorum, variolarum, scarlatinae, etc. extremas ossium partes aggredi contendunt auctores. Febris puerperalis, rheumatismus, amennorrhea, omnes celeriorem perniciosioremque exitum adducentes. Denique vero dyscrasiae infaustae syphilis, arthritis, scorbutus, scrophulosis, ad quam etiam rhachitidem referimus, et rheumatismus.

Hae dyserasiae causis semper adnumerantur et quidem cuiusque speciei, maxime quamvis sint diversae, et quod peius adhuc est, secundum omnes auctores in carie, in necrosi, osteosarcosi, osteomalacia inter causas quoque versantur, morbis valde diversis, omnino fere contrariis. Quum autem dyscrasiae totum corpus obsideant malaque humorum mixtione nitantur, valde tamen diversa, earum producta a se discrepare, aut saltem alias adhuc conditiones subesse debere, si altera, alterave dyscrasia, modo osteosteatoma, modo periostosin, modo cariem adducit, omni certo iure suspicamur. Huius distinctionis necessitatem multi auctores etiam intellexere et singulas species secundum causas distinxere, verum non ex morbo ipso signa diagnostica desumpta sunt, sed e signis praegressae, nec omnino exstinctae, aut vel adhuc praesentis dyscrasiae. Difficillimum quidem esset certi aliquid de hac re statuere, cum hucusque observationes adhuc desiderentur, sed aliquid ex ipsa singulari dyscrasiae natura concludi potest, cuinam praecipue morbi speciei ansam dare apta sit. Sic. v. g. scorbutus ex nostra opinione non est aptus ad ossium luxuriationem provocandam, nam in hoc morbo sanguis dissolvitur, igitur eius pars plastica minuitur et cum hac etiam reproductio opprimitur. Arthritis contra in omnibus eius formis magnam terreae substantiae producendi vim argumentat, nec mirum igitur est particulas terreas humoribus admixtas suetas vias intrare, ideoque maiore quantitate in ossibus deponi, morbumque, quem periostoseos nomine complexi sumus inde gigni, non omnino reprobari potest, quum praesertim in hac saevientis inflammationis signa non adeo conspicua sint. At vero experientia nos docuit ossa defunctorum, qui arthritide erant vexati, densioris fuisse structurae, quod ipsi experti sumus, nam vir ille, cuius calvariam a periostosi correptam descripsimus §. 5. per XII annos arthritide caput occupante vexatus erat idemque de rheumatismo nonnulli contendunt. d)

Dyscrasia scrophulosa praeprimis systematis lymphatici afflectionem prodit, si aliqua ex natura huius dyscrasiae in eius producta conclusio fieri potest, luxurationes illi, in quibus lympha

c) Clossius. l. c. pag. 115.

d) Voigtel l. c. B. 1. pag. 159 sqq.

praevalet prae partibus durioribus accensendae essent. v. g. osteosteatoma et hyperostosis, cuius rei exempla etiam auctores proferunt. (e)

Syphilidem in formis primariis et secundariis, affectiones inflammatorias producere sat notum, neque vero ad morbos inflammatorios eam pertinere, haud improbatur proficua mercurii utilitate, igitur etiam huic dyscrasiae species cum inflammatione praevalente, ut spinam ventosam accensere propensi sumus.

Haec sunt quae hypothetice de hac re proferre potuimus, nullis tamen certis observationibus nituntur, sed forsan accuratione indagatione, rem ita se habere, comperiemus.

---

§. 9.

Morbi historia.

Non alienum a nobis esse putavimus huic dissertationi morbi historiam magna cum ossium luxuriatione et in partibus mollibus genesi, adiicere.

I. A. Klanke rusticus viginti annorum, anno MDCCCXVI militum numero adscriptus, quum per annum fere militasset, die XXVI mensis Decembris anni MDCCCXVII ob dolorem vehementissimum in articulo genu, medici consilium petiit, qui malum rheumaticum esse, quum opinaretur, illi liniment. ammon. camphorat. usum infusumque sambuci c. spir. minder. praescripsit. Die autem XXVIII h. m. malo ingravescente, in nosocomium militare receptus, ibique medicus, qui huic praeerat, faciei pallorem, oculos magnos, defixos, labium superius aegroti tumidum, animique eius morositatem animadvertit. Interrogatus autem de hac re aegrotus, se a primis pueritiae annis hunc habitum animumque haud ad laetitiam propensum habuisse, respondit. Tumor genu condylos internos ossis femoris tibiaeque, haud valde dolens formamque fungi articulorum referens, obsedit. Rheumatismum arthriticamque affectionem, contusiones vulneraque genu aegrotus negavit, nisi quod in itinere a Gedano usque ad Coblenziam delapsus, minime autem impeditus esset, quominus iter perficeret, neque glandularum colli intumescentiam, syphiliticam affectionem, exanthemataque aegrotus concessit, nihilque anomali abdomen inquirenti monstravit. Emeticum porrectum, fumigationesque externe adhibitae, laboranti summo levamine fuere. Tartari sib. doses fractae in decoct. hord. solutae, quibuscum ad X usque Ianuarii diem continuebatur, plures per diem alvi deiectiones effecerunt, sed sine ulla morbi mutatione, tum loco earum hydr. stibiat. sulphurat. et decoctum stipitum dulcamar. praesripta sunt. Die XIX Ian. se magno dolore in tumore per noctem

---

e) Murray. Abhandlung ueber die Knochenspeckgeschwulst a. d. Latein. i. d. auserlesensten Abhandlg. f. Wundarzeneikunst St. 3. pag. 69.

vexatum esse aeger questus, tumor ipse auctus, sed sine inflammationis signo inventus, et ung. althae. c. extr. hxoscyam. et vesicatorium perpetuum in inferiore tumoris parte applicata, ceterum medendi ratio non mutata, nisi quod interdum clysmatibus alvus laxaretur D. II Februarii in medio tumore dolores urgebant et locum parvum inflammatione correptum conspicere et fluctuationem suspicari posses. Nunc ille c. emplastr. cicut c. gi. ammoniaco obtectus et ung. hydr. cin. c. extr. hyoscyam. iunctum est. praeterea clysmata dosesque opii parvae ante somnum praebitae sunt. A. d. III. usque ad VIII Febr. nihil mutatum, qua die capita ossium valde doluere. Tumore nunc in dies crescente, quiete et ciborum appetitu omnino deficiente alvoque, qanquam clysmata iniiciebantur tarda, ita ut laxantia propinarentur, quibus magna muci quantitas evacuata, sed oedema cruris, quam ob rem fasciis obstringebatur, ortum est, Medicaminibus extracta amara addita sunt. Immutata haec medendi ratio usque ad II d. Martii observata; immutato etiam morbi statu, hoc die autem magna dolorum exacerbatio, inquietudo, tumoris in omnibus partibus incrementum, appetitus deficiens sollicitudoque maxima, aegrotum vexavere. Locus ille inflammatus fluctuansque rumpi visus est, vespere horripilationes cum febre incessere, virium prostratio magna, habitusque omnino cachecticus. Quae cum ita essent medicus persuasnm sibi habuit, morbum fungum articulorum scrophulosum esse, totumque tumorem gi. ammoniaco in aceto sciliitico soluto tegi, interneque antiscrophulosa praeberi iussit, sperans se amputatione aegroti vitam adhuc conservaturum fore. Usque ad X. h. m. d. dolores, tumore quamvis in dies crescente, mitiores fuere et oedema usque ad medium femur ascenderat et difficili tantum negotio situs inveniri potuit, quo aegrotus non vehementioribus doloribus urgeretur. Praeter iusculum et medicamina aegrotus nihil consumsit, excretione alvina tamen regulari. XVI d. Mart. aegrotus stranguria doloribusque in abdomine vexatus, omnem noctem degerat, et medicus abdomen inquirens, magnum et compactum tumorem, a spina anteriori superiore cristae ossis ilei dextri ordientem, usque ad arcum ossis pubis porrigentem, detexit, cataplasmata, clysmataque ordinata lotii profluvium, alvique diiectionem effecerunt, Sequenti die dolores mitiores, aegrotus somno recreatus, et tumor solidus, haud dolens fuere XXII d. Mart. dolores genu vehementissimi, medium tumoris mollius, et ambitus articuli valde increverat. Iunctiones ung. alth. c. extr. hyoscyam. catapalsmatibus substitutae sunt. XXVI. d. dolores in genu mitiores, in abdomine autem graviores, somno quieteque omnino cessante, postero autem die tumor in regionem epigastricam usque ascenderat et inter hanc et circa umbilicum solidum quoddam, tangendo admodum dolorificum, animadvertendum erat. Omnis nunc spes aegroti servandi evanuerat et medici tantum erat, dolores mitigandi, quod etiam anodynis, cataplasmatibus, clysmatibus stragulisque saepe mutatis, factum est. Tumores doloribus vehementissime urgentibus modo alternantibus in abdomine et genu in dies increvere, febris hectica vires plane postravit macieque totum corpus confecit. D. XV. Aprilis tumor genu et oedema femoris ad summum usque fastigium ascenderant,

tumor in abdomine radicantibus ramis omne cavum abdominis opplere visus et in loco commemorato immobilis adhaesit, neque digiti impressi vestigium retenuit, nisi supra uimbilicum. Decubitus, medici cura huc usque detentus, nunc vero accedens, labem auxit, qua denique oppressus d. VII Maii diem supremum obiit aegrotus.

Cadaveris dissectio.

Cavum abdominis.

Cavum abdominis apertum magnam seri cruenti quantitatem et infra omentum, omnino fere destructum, tumorem osseum, basi a spina anteriore superiore cristae ossis illei dextri incipientem et secundum marginem anteriorem ossis illei se extendentem, ramumque ossis pubis horizontalem, quo cum tela cellulosa ligamentosa cohaerebat, tuberositatemque ossis pubis dextri attingentem, continebat. Ex hoc tumore lamina ossea orta erat, quae aequali segmento, supra colon transversum finita, in latere sinistro colon adscendens, sicut in utroque latere vertebras lumborum tangebat. In parte anteriore inter regionem epigastricam et circa umbilicum, haec ossificatio densior ceteris partibus erat, funiculus spermaticus dexter in sulco proprio tumoris ossei situs, aeque ac alter, testisque illaesus erat. Arteria epigastrica solito modo demissa, vasa abdominis magna, vesica urinaria, renes, splen, hepar et ventriculus non a normali structura recedebant, tractus autem intestinorum excrementis induratis oppletus gangraenosi habitus erat.

Cavum thoracis.

Pulmonum substantia haud affecta, sed in eorum superficie, membrana pleuritica obtectae, plures ossificationes, variae formae, magnitudinis lentis usque ad pugni minoris conspiciebantur, quae illi tantum adhaerere videbantur. Maxima earum in apice pulmonis dextri sita erat, et tenui tela cellulosa cum vicinis partibus cohaerebat. Proxima huic minor in plano posteriori prope incisuram inter lobum superiorem et inferiorem sita. In ala superiore pulmonis similis erat massa et praeter. ea in utroque pulmone multae laminae osseae. Cor vasaque maiora illaesa.

Cavum cranii.

Glandularum Pacchioni impressiones permagnae erant, sulcus arteriae meningeae mediae profundus et latus, dura mater naturalis, pia mater insolite firma, dentes sani erant.

Articulus genu.

Tumor ambitum duorum pedum et quinque pollicum mensurae rhenanae opplevit, eius diameter longitudine erat novem pollicum cum quadrante et in medio magnam lymphae, foetore impraegnatae, quantitatem continebat, omnis tumor in ambitu ossificatus erat et inter musculos usque ad medium femur ossificationes erant, patella naturalis erat.

Haec sunt quae de morbo verbotenus fere ex medici relatione transtulimus. Articuli morbus ex nostra sententia spina ventosa erat, quae morbum. ab. Ill. Rust. momine gonarthrocaces accuratius descriptum, effecerat. Mirum mihi autem videtur, quod pulmonum functionis turbatae mentio facta non est, quum vix credere possim, tantam destructionem se nullis signis indicasse.

§. 10.

Praeparatorum descriptio et tabulae explicatio.

Tumor in articulo genu post macerationem magnitudinis ante hanc dimidium adhuc explet magnamque ex ossis femoris parte inferiore excrescentiam ortam esse ostendit. Condyli inferiores epiphyses adhuc sunt et tres circiter pollices supra condylum internum, illa exostosis incipit ad superficiem articularem cartilagineam usque descendit, sed hic interstitio a condylis distat, illos arcu circumdat, ita ut massa superfusa tantum videatur, cum superficies cartilaginea diutius corruptioni resisteret, ideoque massa impediretur, quominns se cum osse ipso intime coniungeret. Hac in parte fabrica est subtilissime spongiosa, sedimento, quod argilla in aqua soluta quiete format, haud absimilis, in parte superiore cellulae maiores distendunt lamellas in media parte lamellae approximatae conspiciuntur, in parte inferiore convergentes; huic parti proxime pumicea tota massat esse videtur. In media parte os femoris sanum, tibiaque intacta, sed etiam condyli ejus epiphyses adhuc sunt. Patella cum tibia massa adipocerea cohaeret, caeterum eius structura non laesa est.

Tumor in pelvi maceratione eadem magnitudine conservatus est, qua illum in tabulae nostrae figura prima deliniari curavimus.

Massa eius est solidior, maioribus distenta cellulis, vasa cruralia arteriam (a) venam (b) continet, quae loco d. designato conspicitur et c. e tumore excedit arteriae in parte inferiore nullum vestigium reperire potuimus, verisimillimum autem nobis est, loco k., ubi foramen oblongum est, illam exstitisse, maceratione autem confectam esse. Duobus sulcis d. e. f. et g. h. i. quorum prior legimento Fallapii, alter. funiculo spermatico impressus, tumor in tres partes divisus est.

Lamina ossea non in situ neque illaesa obtineri potuit. partem ex hac tabulae nostrae figura II continet; unam usque tres lineas crassa est, structura a ceteris abhorret, nam fibris composita est, interdum tantum cellulas componentibus, in parte literis a. b. c. d. obsignata, figura accuratius elaborata est, ad structuram conspicuam reddendam, quae in caetera lamina, adumbrata tantum, eadem est. Ex nostra oppinione haec lamina ossificatione omenti maioris orta est.

Figura tertia pulmonum est pars a. arteria aspera. b. c. bronchiae. d. vena pulmonis g. f. i k. l. h. os magnum durum eburneae structurae. m. n. o. aliud os spongiosum. p. p. p. p. substantia pulmonum.

CURRICULUM VITAE
EX DECRETO
GRATIOSAE FACULTATIS MEDICAE
BEROLINENSIS
ADIECTUM.

Ego G. S. H. Bail, Glogaviae Silesiae inferioris urbe anno MDCCLXXXXVIII, patre regi in rebus ecclesiasticis supremis a consiliis, natus sum. Prima literarum rudimenta a patre accepi, aetate autem provectiore Gymnasium, quod ibi floret adii. Quum autem anno MDCCCXIII, bello contra Francogallos exorto, urbs natalis per XIV fere menses obsidione cingeretur, literarum studia valde neglecta sunt, ad quorum cultum autem, pace constituta, novo ardore reversus sum. Sed hac voluptate non diu gaudebam, bello enim iterum anno MDCCCXV exorto, arma cepi et duce Zitenio proeliis in illo commissis, interfui. In patriam autem post anni spatium reversus, denuo Gymnasium Glogaviense adii, et anno MDCCCXVII examine rite peracto, universitatem Berolinensem petii, ubi a Cel. Link t. t. Rectore Magnifico a. d. XV.M. Apr. in numerum civium academicorum receptus, et ab Ill. Hufeland tunc gratiosi medicorum ordinis Decano facultati medicae adscriptus sum. Ab eo inde tempore interpretationibus libri Taciti de moribus Germ. beati Ruehs, hisque Virorum Cel. et Ill. lectionibus interfui: de botanice, cryptogamologia et naturae philosophia Cel. Link, de chemia Cel. Turte, de physice exprimentali Cel. Fischer, de physice generali, de galvanismo, electricitate et magnetismo Cel. Ermann, de Zoologia Cel. Lichtenstein; de encyclopaedia medica Ill. Rudolphi. Osteologiam, Splanchnologiam et syndesmologiam Ill. Knape me docuit. Ill. Rudolphi lectionibus de anatomia universa, de organorum sensuum dissectione, deque entozoorum historia interfui, quibus viris Illustribus etiam artem cadavera secandi debeo, qua me in theatro anatomico instruxere. Angiologiam et Neurologiam Cel. Rosenthal, physiologiam universam Ill. Rudolphi et semioticen Cel. Fr. Hufeland et Wolfart me docuere. In pharmacologia et toxicologia Cel. Link in materia medica Ill. Berends praeceptoribus gavisus sum. Ill. C. G. Hufeland de therapia morborum chronicorum speciali, Ill. Horn de pathologia speciali disserentes audivi, cuius etiam scholis de cognoscendis et curandis Psyphiliticis morbis interfui; Pathologiam et therapiam morborum infantum Cel. Richter et Mesmerismum Cel. Wolfart mihi tradidit. In acologia atque doctrina de ossibus fractis et luxatis Cel. Bernstein praeceptore usus sum. Chirurgia vero generali et speciali et akiurgia Cel. Rust me instituit. Ad artem medicam exercendam in clinicis medicis et chirurgicis Ill. Berends, Cel. Neumann, et Cel. Wolfart, nec minus Ill. Graefe et Cel. Rust versatus sum.

Tentamin et examine rigoroso coram gratiosa Facultate Medica Berolinensi absolutis, spero fore, ut post hanc dissertationem defensam summi in medicina et chirurgia honores in me conferantur.

THESES DEFENDENDAE.

I.

Semen virile in conceptione inuterum intret non necesse est.

II.

Monstra nonnisi causa mechanica, aut morbosa seminis constitutione oriuntur.

Fig. II

Fig. III.

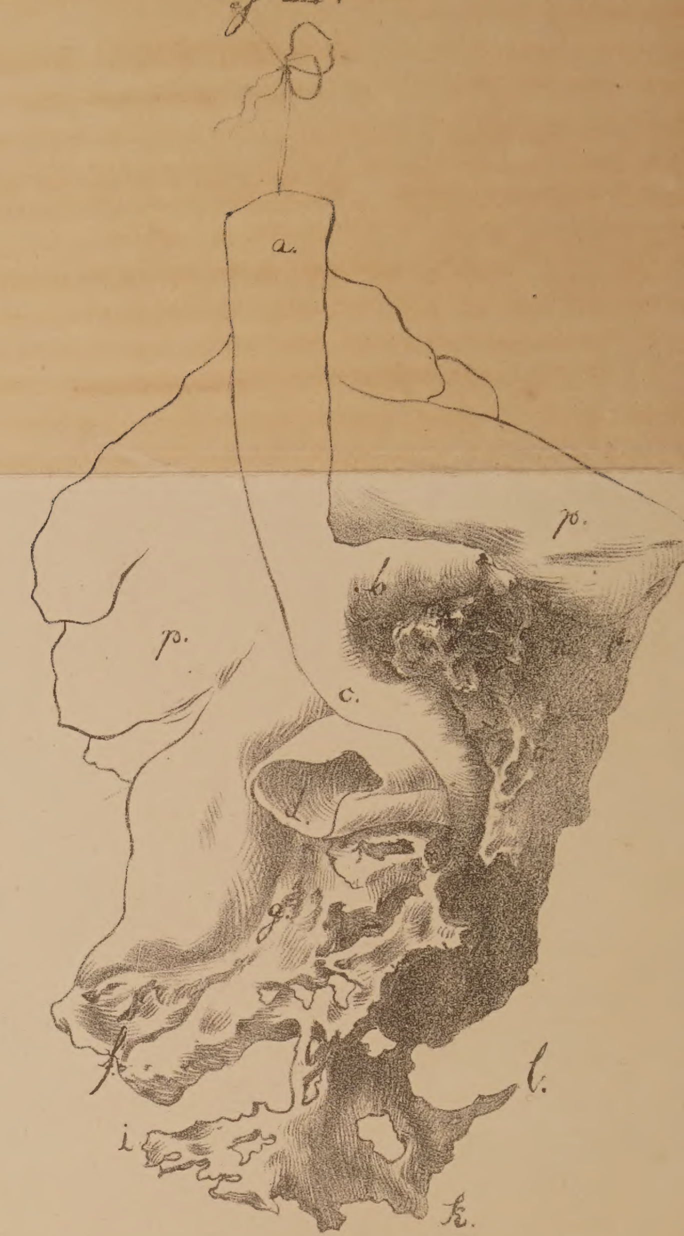

Fig. I

Fig. IIII

von Fr. v. Franz